

ภาคผนวก

รายละเอียดข้อตกลงทางการค้า 21 รายการ
ตามกรอบความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA)

(1) การค้าสินค้า

ญี่ปุ่นมีความกังวลเรื่องความแตกต่างของอัตราภาษีระหว่างสินค้าสำเร็จรูปและส่วนประกอบ กับสินค้าสำเร็จรูป และเรื่องความโปร่งใสของขั้นตอนการลดภาษี และการพัฒนาระบบคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT Refund) รวมถึงความต้องการให้จัดระบบมาตรฐานสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary Measures--SPS) ให้เหมาะสม เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศที่นำเข้าสินค้าเกษตรกรรมมากที่สุดในโลก นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังถึงความสมดุลระหว่างการเปิดการค้าเสรี และความร่วมมือ ในกลุ่มสินค้าการเกษตร ป่าไม้ ประมง และสินค้าอ่อนไหวโดยคำนึงถึงความละเอียดอ่อนของแต่ละประเทศเพราะภาษีของสินค้ากลุ่มนี้เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของสถานะทางธรรมชาติและสังคม สินค้าเกษตรกรรมและประมง

ผู้แทนจากกลุ่มสินค้าเกษตรกรรมและประมงของญี่ปุ่นเน้นว่าความตกลง JTEPA ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างสอดคล้องกัน และความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังยังถึงความอ่อนไหวของสินค้าเกษตรกรรมและประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าว ไข่ ไก่ เป็ดมันสำปะหลัง และน้ำตาล ทั้งนี้ญี่ปุ่นให้เหตุผลว่าการเลี้ยงไก่เป็นอาชีพที่สำคัญมากของชาวชนบท เพราะฉะนั้นผลกระทบในทางลบจากการเพิ่มปริมาณการนำเข้า จึงเป็นที่น่าวิตก ในส่วนของประมงนั้น ญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าประมงมากที่สุดในโลก ดังนั้นการจัดสินค้าประมง จะส่งผลด้านลบต่อการใช้ทรัพยากรแบบยั่งยืน และ ยังกระทบถึงระบบสังคมในชนบทซึ่งยึดอาชีพประมงเป็นหลักส่วนสินค้าน้ำตาลและแป้ง เป็นสินค้าท้องถิ่นซึ่งการลดภาษีสินค้าเหล่านี้ อาจส่งผลทางลบอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้น รวมไปถึงธุรกิจฟอกน้ำตาล ผลิตภัณฑ์ แป้ง และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังมีสินค้าอ่อนไหวประเภทอื่นๆ อีกหลายชนิด สังเกตได้จากมีสินค้ามากกว่า 130 ชนิด ที่ได้รับการคุ้มครองจากระบบโควต้าและ Specific Duty ทั้งฝ่าย

ไทยและญี่ปุ่น ตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือในสาขาเกษตรกรรม โดยคำนึงถึงความละเอียดอ่อนของแต่ละประเทศ สินค้าอุตสาหกรรม

ญี่ปุ่นย้าถึงสินค้าอ่อนไหวบางประเภท เช่น หนึ่ง เครื่องหนึ่ง รองเท้า ในขณะที่สินค้าอ่อนไหวของเมืองไทยคือ เหล็ก เหล็กกล้า เครื่องจักรกล ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี แต่ทั้งสองฝ่ายสนใจที่จะเปิดเสรีสินค้านี้ดังกล่าว ในกรณีที่ต้องนำเข้าสินค้านั้น คณะทำงานเฉพาะกิจ มีความเห็นว่า ควรจะมีการพิจารณากำหนดขั้นตอนการเปิดการค้าเสรีอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงความละเอียดอ่อนของสินค้าในแต่ละประเทศ และสอดคล้องกับ Article 24 ของข้อตกลง (General Agreement on Tariffs and Trade--GATT)

(2) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

RoO คือมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินแหล่งกำเนิดของสินค้า ซึ่งมีเกณฑ์หลัก 3 เกณฑ์ ดังนี้

1. Wholly Obtained Rule เกณฑ์นี้เหมาะสมกับสินค้าเกษตร
2. Change in Tariff Classification (CTC) หรือการเปลี่ยนแปลงพิกัดภาษีศุลกากร ซึ่งก็คือหากสินค้าและวัตถุดิบที่ใช้ ในการผลิตสินค้านี้ อยู่ใน HS Classification ที่ต่างกัน จะถือว่าสินค้านั้น เป็น Originating Good เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงใน Classification แสดงให้เห็นว่าวัตถุดิบได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงอย่างเพียงพอในกระบวนการผลิต เกณฑ์นี้สามารถนำมาใช้กับสินค้าอุตสาหกรรมได้ ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอให้ใช้กฎ HS 4 Digit เป็นมาตรฐานบ่งชี้การแปรรูปที่เพียงพอของสินค้า ในขณะที่ไทยเสนอให้ใช้กฎ HS 6 Digit เพราะจะควบคุมไปถึงสินค้าทั่วไป ทั้งสองฝ่ายจะพิจารณาเรื่อง Digit ที่เหมาะสมในขั้นต่อไป

3. Value Added Rule หรือเกณฑ์การเพิ่มมูลค่าของสินค้า กำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าจากมูลค่าเพิ่มของสินค้าเมื่อผ่านการแปรรูปและแปรรูปทางกายภาพในประเทศผู้ค้า ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอให้ใช้กฎ 60% เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่ใช้ใน GSP และ JSEPA ในขณะที่ไทยเสนอให้ใช้กฎ 40% ที่ใช้ในเวที ASEAN

ทั้งสองฝ่ายจะพิจารณาหากฎที่เหมาะสมต่อไป โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังนี้ ต้องไม่เป็นอุปสรรคโดยไม่จำเป็นต่อการค้า

1. สามารถนำไปพัฒนาและนำไปใช้โดยยึดมั่นในความยุติธรรม เป็นกลาง และอย่างโปร่งใส
2. ฝ่ายจัดเก็บภาษีศุลกากร สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้โดยง่าย
3. ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

(3) ระบบศุลกากรญี่ปุ่นและไทย

ทั้งสองประเทศได้มีการพัฒนาอย่างชัดเจนในระบบจัดเก็บภาษีให้มีความเรียบง่ายและรวดเร็ว ญี่ปุ่นใช้ระบบ (Nippon Automated Cargo Clearance System--NACCS) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เพื่อจัดเก็บภาษีสินค้านำเข้าและส่งออก และใช้ Single Window System โดยผู้ค้าสามารถบันทึกข้อมูลลงแบบฟอร์มเพียงครั้งเดียว จะสามารถใช้ดำเนินการทั้งขั้นตอนการนำเข้า - ส่งออก ส่วนไทยเริ่มใช้ระบบ (Electronic Data Interchange--EDI) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 นอกจากนี้ฝ่ายศุลกากรของทั้งสองประเทศ แยกประเภทของ Cargo ออกเป็นกลุ่มความเสี่ยงสูงและความเสี่ยงต่ำ ทำให้สามารถตั้งทรัพยากรของหน่วยงานไปใช้ควบคุมดูแลกลุ่มความเสี่ยงสูงได้

คณะทำงานเฉพาะกิจมีความเห็นว่า ความร่วมมือของไทยและญี่ปุ่นในการแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านการพัฒนาขั้นตอนการเก็บภาษี จะช่วยลดความกังวลของนักธุรกิจเจ้าของกิจการ เกี่ยวกับความโปร่งใสในการตีความกฎหมายว่าด้วยการเก็บภาษี

(4) การค้าไร้กระดาษ

ในปัจจุบันถึงแม้เทคโนโลยีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลจะมีความก้าวหน้าอย่างมาก ขั้นตอนการค้าระหว่างประเทศ ยังคงยึดการใช้การจดบันทึกลงกระดาษเป็นสำคัญ และยังใช้ระบบไปรษณีย์ หรือคนเดินเอกสาร ในการส่งเอกสารทางการค้า การส่งข้อมูลผ่าน

ระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะช่วยลดปัญหาการสูญหายของเอกสารระหว่างขนส่ง ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มความปลอดภัย และประสิทธิภาพในการค้า

ญี่ปุ่นต้องการพัฒนาระบบ (Trade Electronic Data Interchange--TEDI) เพื่อให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในภาคเอกชน ส่วนไทยต้องการเชื่อมระบบ EDI กับระบบ TEDI ของญี่ปุ่น และตกลงที่จะสร้างความคืบหน้าในด้าน Connectivity Test ฝ่ายภาคเอกชนได้ให้ความสนใจและต้องการสนับสนุนการสร้างระบบรองรับการค้าไร้กระดาษ รวมทั้งร่วมเสนอเงื่อนไขต่อรัฐ เพื่อประโยชน์ในการเจรจาของ JTEPA นอกจากนี้ภาคเอกชนตกลงที่จะทำ Connectivity Test ให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2546

ทั้งสองฝ่ายหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนการดำเนินงานนี้ จะช่วยเชื่อมระบบ Supply Chain Management System ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

(5) มาตรฐานเพื่อการยอมรับร่วมกัน

หากสองประเทศสามารถยอมรับผลการตรวจสอบมาตรฐานเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เดียวกันจะเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะจะลดภาระของผู้ค้าจากทั้งสองประเทศในการส่งตัวอย่างสินค้าและตรวจสอบตัวอย่างสินค้าของฝ่ายศุลกากร อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงยอมรับผลการตรวจสอบมาตรฐานร่วมกันจะไม่ครอบคลุมไปถึงระบบ On-Site Audit ของญี่ปุ่น ซึ่งใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงงานผลิต และกฎระเบียบตรวจสอบคุณภาพแท้จริงของสินค้าของฝ่ายไทย

หน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบสินค้าของฝ่ายไทยและญี่ปุ่น (TISI ของไทย และ Authorized CABs ของญี่ปุ่น) พิจารณาจะใช้ Standard ISO/IEC 17025 เป็นเกณฑ์ประเมินความสามารถเชิงเทคนิค ของห้องปฏิบัติการวิจัยทดลองสินค้า คณะทำงานเฉพาะกิจเสนอให้ใช้ Standard ISO/IEC 17025 เป็นพื้นฐานประเมินคุณภาพสินค้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตาม จะต้องมีเกณฑ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการตรวจสอบสินค้าด้วย

ในการออกสิทธิบัตร หน่วย TISI ของไทยอ้างอิงและใช้ผลการตรวจสอบคุณภาพสินค้าจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการคัดเลือกจาก TISI เอง ในขณะที่ METI ของฝ่ายญี่ปุ่น

มอบหมายให้ หน่วยงานอิสระ Authorized CABs ทำหน้าที่ตรวจรับผล ประเมินคุณภาพ-สินค้าและออกสิทธิบัตร เพราะฉะนั้น METI ไม่มีอำนาจสั่งการ Authorized CABs ให้ยอมรับผลการประเมินจากห้องปฏิบัติการที่ใดที่หนึ่ง

ทั้งสองฝ่าย ควรหากลไกการตรวจสอบคุณภาพร่วมกันที่จะไม่มีผลเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบภายในประเทศ นอกจากนี้ หน่วยงานตรวจรับผลการประเมินคุณภาพสินค้า ควรจะได้สิทธิการตรวจสอบความสามารถเชิงเทคนิค และคัดเลือกห้องปฏิบัติการที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบสินค้า ทั้งนี้ทั้งนั้น จะมีการพิจารณาเรื่องขั้นตอนการตรวจสอบ การคัดเลือกห้องปฏิบัติการ รวมถึงเกณฑ์การตรวจสอบห้องปฏิบัติการ และกลไกการติดต่อประสานงานระหว่างสองประเทศต่อไป

(6) นโยบายการแข่งขันทางการค้า

กรมการค้าภายใน และ Japan Fair Trade Commission--JFTC ได้มีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการออกกฎระเบียบป้องกันกิจกรรมที่อาจจะขัดต่อการแข่งขันทางการค้า ซึ่งมีผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน

ญี่ปุ่นเสนอให้ JTEPA วางเค้าโครงข้อตกลงโดยอ้างอิงจากประสบการณ์เดิมของฝ่ายญี่ปุ่นและการปรึกษาหารือของทั้งสองฝ่ายในเรื่องนี้คืบหน้าไปมาก และทั้งสองฝ่ายสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องของตกลงพื้นฐานของความร่วมมือกันในด้าน Competition Policy โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความต้องการของแต่ละประเทศในด้าน-การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การช่วยเหลือทางเทคนิค และการสื่อสาร ส่วนในเรื่องการ-บังคับใช้ข้อตกลงความร่วมมือการประสานงานและธรรมเนียมปฏิบัติทางการเมืองจะมีการ-เจรจายละเอียดในขั้นต่อไป

(7) ทรัพย์สินทางปัญญา

ไทยยกเรื่องปัญหาของการจดทะเบียนสิทธิบัตรของคนไทยในญี่ปุ่น และแสดงความต้องการที่จะแก้ปัญหานี้ สำคัญในส่วนของการร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่จะต้องมีการปรึกษาหารือกันต่อไปคือ

- ต้องมีความสอดคล้องกับข้อตกลง TRIPS
- ต้องเปิดโอกาสให้มีการศึกษา และแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ หรือนโยบายเดิม โดยคำนึงถึงขีดจำกัดของแต่ละประเทศ
- รับรองให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญามีประสิทธิภาพ และในกรอบเวลาที่เหมาะสม
- ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การควบคุมการนำเข้าและส่งออกของสินค้าและบริการที่ละเมิดกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งระหว่าง ไทยและญี่ปุ่น และจากประเทศที่สาม
- ส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการออกกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา
- ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเจรจาพหุภาคีและการเจรจาของภูมิภาค ด้วยจุดประสงค์ที่จะพัฒนาระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในภูมิภาค

(8) การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

ฝ่ายไทยชี้แจงว่าระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีไม่จำกัดสิทธิการประมูลสัญญาของชาวต่างชาติ แต่ตามกฎหมาย Foreign Business Act ผู้ประมูลชาวต่างชาติ จะไม่สามารถประมูลสัญญางานสาธารณะได้ ถ้างานนั้นมีมูลค่าต่ำกว่า 500 ล้านบาท ในเรื่องการประมูลสินค้า ถ้าราคาประมูลสินค้าของผู้จัดหาไทย ต่างจากราคาประมูลของผู้จัดหาต่างชาติไม่เกิน 5% ผู้จัดหาไทยจะได้รับอนุญาตให้ทำสัญญาถ้าหากผู้จัดหาไทยสามารถลดช่วงต่างให้เหลือใน 3% ฝ่ายญี่ปุ่นแจ้งว่า ตนได้เปิดโอกาสให้ผู้จัดหาชาวต่างชาติ ตามข้อตกลง WTO และข้อตกลง ETA กับสิงคโปร์ พร้อมทั้งเสนอให้ JTEPA ยึดแนวทางข้อตกลง WTO เป็น

แบบอย่าง เพื่อสร้างความโปร่งใสและความยุติธรรม ในขณะที่ฝ่ายไทยเสนอให้ยึดหลัก Non-binding Principles on Government Procurement ตามข้อตกลง APEC และเสนอจะใช้ กฎการจัดซื้อจัดจ้างเหมือนกันสำหรับญี่ปุ่น อเมริกา และออสเตรเลีย ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะ ร่างขอบทการจัดซื้อจัดจ้างโดยผสมผสานข้อเสนอเหล่านี้เข้าด้วยกัน และฝ่ายญี่ปุ่นตกลงที่จะช่วยเหลือไทยทางด้านเทคนิค และเทคโนโลยีทางด้าน E-Tendering

(9) การค้าบริการ

การค้าบริการมีความสำคัญมาก และมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จาก WTO Annual Report ของปี พ.ศ. 2542 ปริมาณการค้าบริการสูงถึงประมาณ 20% ของการค้า ระหว่างประเทศทั้งหมดในโลก ในปี พ.ศ. 2543 รายได้จากการค้าบริการของญี่ปุ่น สูงถึง 67% ของ GDP ในขณะที่รายได้จากการค้าบริการของไทยสูงถึง 45% ของ GDP ในปี เดียวกัน ทั้งสองฝ่ายจึงเชื่อว่าการเปิดเสรีทางการค้าบริการจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการ แข่งขัน

ประเภทสินค้าบริการที่ไทยสนใจส่งเสริมกับญี่ปุ่นมีดังนี้

- บริการการรักษาพยาบาลและโรงพยาบาล
- บริการนวดไทย ทั้งเพื่อกายภาพบำบัดและเพื่อการพักผ่อน
- บริการดูแลเด็กและคนชรา
- บริการช่วยเหลือดูแลภายในบ้าน
- บริการจัดหาพ่อครัวแม่ครัวอาหารไทย
- บริการสปา

นอกจากนี้ ยังมีบริการด้านธุรกิจก่อสร้าง โรงเรียนสอนทำอาหารไทย การท่องเที่ยว การกีฬา บริการซ่อมเครื่องจักรกล บริการเสริมสวยทำผม และตัดเย็บเสื้อผ้า

ส่วนในเรื่องบริการรักษาพยาบาล ไทยแสดงเจตจำนงให้ระบบประกันสังคมของ ญี่ปุ่นครอบคลุมถึงกรณีที่ชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาประเทศไทยเพื่อรักษาพยาบาล โดยขอให้ ฝ่ายญี่ปุ่นพิจารณาข้อเสนออย่างจริงจัง เพราะจะช่วยให้ชาวญี่ปุ่นมีทางเลือกในการ-

รักษาพยาบาลเพิ่มมากขึ้น และช่วยลดภาระค่ารักษาพยาบาลของทางญี่ปุ่นและผู้เข้ารับการ-
รักษาเอง ฝ่ายญี่ปุ่นอธิบายว่า คนญี่ปุ่นทุกคนได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียม
กันจากระบบประกันสังคม และในกรณีที่สถานพยาบาลในญี่ปุ่นไม่สามารถทำการรักษาได้
และจำเป็นต้องให้บุคคลนั้นเดินทางไปรักษายังต่างประเทศ บุคคลนั้นจะได้รับสิทธิ
ประโยชน์จากระบบ Overseas Medical Care Benefit แต่ถ้าบุคคลใดตั้งใจเดินทางไปรับ
การรักษาพยาบาลในต่างประเทศโดยไม่มีเหตุผลจำเป็น ซึ่งจะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จาก
ระบบประกันสังคม

ญี่ปุ่นเสนอให้ระบบบริหารจัดการด้านบริการมีความโปร่งใสมากขึ้นและย้ำด้วยว่า
การเปิดเสรีด้านการค้าบริการ ควรจะเพิ่มประสิทธิภาพต่อธุรกิจอื่น ๆ ในขอบข่ายที่เกี่ยวข้อง
รวมถึงการให้บริการลูกค้าหลังการขาย บริการด้านกฎหมาย บัญชี บริการด้านคอมพิวเตอร์
วิศวกรรม การขอสิทธิเป็นผู้แทนจำหน่าย บริการติดต่อสื่อสาร โฆษณา ก่อสร้าง
การจำหน่าย การเงิน การประปา การขนส่ง การบริการให้เช่า

นอกจากนี้ญี่ปุ่นยังต้องการให้ไทยยกเลิกข้อจำกัดในเรื่องการถือหุ้นของชาวต่างชาติ
ในธุรกิจสาขาบริการ ดังนี้

- บริการหลังการขาย บริการซ่อมบำรุง โดยเฉพาะสาขาการผลิตและก่อสร้าง
- บริการสารสนเทศและโทรคมนาคม
- บริการให้คำปรึกษาโดยเฉพาะในด้านการก่อสร้างและพลังงาน
- บริการก่อสร้าง
- บริการจัดจำหน่าย
- บริการการเงิน
- บริการด้านการขนส่งทุกรูปแบบ
- บริการเช่าซื้อทุกรูปแบบ
- บริการเครดิต
- บริการร้านอาหารและ Franchises
- บริการด้านการศึกษา
- บริการสืบสวนและความปลอดภัย

- บริการด้านโฆษณา
- บริการจัดหาบุคคล

ไทยแสดงความเห็นว่าปัญหาเรื่องการถือหุ้นในการค้าบริการเป็นเรื่องสำคัญและมีความละเอียดอ่อนมาก โดยคณะทำงานเฉพาะกิจเสนอว่า ถ้าโครงสร้างกฎหมายในด้านนี้ควรจะมีการยืดหยุ่น และสอดคล้องกับ Article 5 ของ GATT และควรพิจารณาทุกสาขาประเภทของการค้าบริการยกเว้นสิทธิด้านการขนส่งทางอากาศและทางน้ำ โดยผ่านการแลกเปลี่ยนข้อเรียกร้องและข้อเสนอของทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ ผู้ได้รับผลประโยชน์จากข้อตกลงเหล่านี้ ควรเป็นบุคคลที่ถือสัญชาติของประเทศดังกล่าว ไม่ควรครอบคลุมถึงกลุ่มผู้มีสิทธิพำนักถาวร (Permanent Resident) เรื่องที่จะต้องมีการปรึกษาหารือในขั้นต่อไป คือ

- การนำกฎ Most Favoured Nation (MFN) มาปฏิบัติ
- ลักษณะของบริษัทที่เป็นของบุคคลที่ 3 ที่สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มผู้รับสิทธิ

ประโยชน์

- ความโปร่งใสของระบบการบริหารจัดการ

ในด้านการค้าบริการ ทั้งไทยและญี่ปุ่นจะยึดถือรูปแบบข้อตกลงของ WTO เป็นหลัก

(10) การลงทุน

ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอให้ร่างข้อบทการลงทุน โดยใช้ข้อบทใน JTEPA เป็นหลัก ทั้งสองฝ่ายตกลงจะใช้กฎ High-level Investment ญี่ปุ่นต้องการให้ไทยเปิดอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน กับนักลงทุนชาวญี่ปุ่น เท่ากับที่ไทยให้กับนักลงทุนชาวอเมริกัน ไทยเสนอให้การเปิดเสรีด้านการลงทุนดำเนินไปอย่างระมัดระวังและไม่เร่งรีบ พร้อมทั้งชี้แจงว่า ข้อปฏิบัติต่อนักลงทุนชาวอเมริกันจากข้อตกลง Thai-US Treaty of Amity เป็นกรณีที่แตกต่างกันออกไปเนื่องจากเหตุผลทางการเมืองในช่วงสงครามเย็น นอกจากนี้ ไทยยังมีความสนใจที่จะเห็นการพัฒนาทางด้าน High-level Investment Rule ในญี่ปุ่น

ทั้งสองประเทศมีความเห็นตรงกันในหลักการพื้นฐาน กล่าวคือ

- ความโปร่งใสของกฎระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งขั้นตอนทางศาล
- ยึดหลักการ National Treatment และ MFN
- ความสามารถในการดำเนินการของระบบศาลยุติธรรม
- ข้อห้ามการกำหนดเงื่อนไขการปฏิบัติ (Prohibition on Performance Requirement)

การเวนคืน และการชดเชยค่าเสียหาย การเคลื่อนย้าย การเรียกร้องสิทธิแทน หน่วยงานระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและนักลงทุน

ในด้านที่เงื่อนไขข้อเรียกร้องระหว่างไทยและญี่ปุ่นมีความแตกต่างกันคือ

- เรื่องขอบเขตของการลงทุน และนักลงทุน ที่ข้อตกลง JTEPA จะมีผลในการบังคับใช้

- ช่วงเวลาที่จะบังคับใช้
- ข้อจำกัดของ Prohibition on Performance Requirement
- ลักษณะของใบจอง
- การเรียกร้องสิทธิเมื่อมีความเสี่ยง
- แนวทางที่ยึดปฏิบัติเมื่อเกิดข้อพิพาท

(11) การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา

ทั้งสองฝ่ายสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกในเรื่องการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแลกเปลี่ยนบุคลากรที่มีคุณภาพ ญี่ปุ่นให้ความสนใจในการออกไปอนุญาตทำงาน สำหรับกรณีที่มีการเคลื่อนย้ายบุคลากรภายในบริษัท รวมถึงเรื่องระยะเวลาพักอาศัยในไทย และกิจกรรมที่สามารถทำได้ในช่วงนั้น พร้อมทั้งเรียกร้องให้ว่าจ้างลูกจ้างไทยเป็นจำนวนตามสัดส่วน เทียบกับพนักงานญี่ปุ่น

ฝ่ายไทยต้องการให้ญี่ปุ่นเปิดเสรีในด้านเหล่านี้

- ยกเว้น Visa ได้ในกรณีไปพำนักราชในญี่ปุ่นระยะเวลาสั้น และเป็นเหตุผลทางธุรกิจ

- เคลื่อนย้ายบุคลากรจากบริษัทในไทย ไปยังสาขา หรือบริษัทในเครือที่ญี่ปุ่น รวมถึงการฝึกอบรมของบุคลากรภายในบริษัท

- ผู้ค้าบริการไทยสามารถเข้ารับประโยชน์จากข้อตกลงด้านการค้าบริการ

- ผู้ค้าบริการไทยที่ทำสัญญาให้บริการ

- เปิดโอกาสให้นักลงทุนชาวไทย

ด้านการอำนวยความสะดวก ญี่ปุ่นขอให้ไทยลดความซับซ้อนและขั้นตอนของการขอใบอนุญาตทำงานในไทย โดยตระหนักถึงความจำเป็นของฝ่ายไทยในเรื่องการควบคุมการเข้าออกของแรงงานที่ผิดกฎหมาย

ไทยตกลงจะลดขั้นตอนและความยากลำบากในการขอใบอนุญาตทำงาน ทั้งสองฝ่ายได้หารือเกี่ยวกับสถานภาพของการพำนักราชของผู้ฝึกอบรมไทย และแรงงานฝีมือ รวมถึงพ่อครัวและแม่ครัวคนไทย ในการเข้าไปอยู่อาศัยในญี่ปุ่น ไทยขอให้ญี่ปุ่นปรับปรุงโครงการ JTTCO ญี่ปุ่นตกลงจะพิจารณาคุณสมบัติของผู้ประกอบการว่าเหมาะสมจะได้สิทธินี้หรือไม่ ไทยเสนอที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานไทยที่ไปทำงานในญี่ปุ่น

นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายยังหารือเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การสาธารณสุข รวมถึงการอนุญาตให้ผู้เชี่ยวชาญไทย/ญี่ปุ่น สามารถเข้าทำงานในญี่ปุ่น/ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาพยาบาล นวดบำบัด และดูแลคนชรา ทั้งนี้ทางญี่ปุ่นชี้แจงว่า ขอบเขตการอนุญาตให้เข้าทำงานขึ้นกับคุณสมบัติที่ญี่ปุ่นยอมรับ

(12) บริการการเงิน

ไทยเห็นความสำคัญในการพัฒนาตลาดการเงินในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในตลาดพันธบัตร เพราะตลาดนี้จะช่วยกระตุ้นการออมเงินในประเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการเงินในระยะยาวของเอเชีย และลดการพึ่งพาการยืมเงินระยะสั้น นอกจากนี้

คณะทำงานเฉพาะกิจ เห็นความสำคัญที่จะปรับปรุงโครงสร้างของตลาดการเงินโดยใช้มาตรการแลกเปลี่ยนข้อมูลของสถาบันการเงิน เป็นต้น

(13) เทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะทำงานเฉพาะกิจหาแนวทางที่จะส่งเสริมการสื่อสารโทรคมนาคม ระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้ความร่วมมือในอนาคตจะช่วยส่งเสริม Circulation of Digital Content over Broadband Platform และ การพัฒนาเครือข่าย Broadband ในเอเชีย รวมถึงการส่งเสริม E-commerce โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา กฎหมายและแนวทางการปฏิบัติ

(14) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม

ไทยเสนอความร่วมมือในกิจกรรมเช่น Life Science, Material Technology ซึ่งรวมถึง Nano Technology, Advanced Technology พลังงานและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายญี่ปุ่นเห็นความสำคัญของการร่วมมือระหว่างสองประเทศ และเมื่อ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ได้มีคณะผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ มาตรวจสอบสถานะปัจจุบันทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมหาวิทยาลัยของไทย

(15) การศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนบุคลากร และความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและวิจัยของทั้งสองประเทศ พร้อมกล่าวถึงกิจกรรมที่เคยร่วมกันทำมา ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น โครงการนักเรียนแลกเปลี่ยน

ไทยต้องการร่วมมือในสาขาต่าง ๆ ดังนี้

- การแลกเปลี่ยนนักเรียน นักวิจัย ผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาในทุกระดับของการศึกษา
- การทำวิจัยในเรื่องของการเรียนการสอน
- การฝึกอบรมและการให้ฝึกงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสารสนเทศ การสื่อสาร เทคโนโลยีชีวภาพ และสิ่งแวดล้อม
- การสอนภาษาญี่ปุ่นในเมืองไทย
- การยอมรับมาตรฐานการศึกษาของกันและกัน

(16) การท่องเที่ยว

คณะทำงานเฉพาะกิจได้หารือเรื่องสาขาความร่วมมือ เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลและฐานข้อมูลในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยว การตลาด กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนและเคลื่อนย้ายของผู้เชี่ยวชาญ และการจัดสัมมนา เป็นต้น ญี่ปุ่นเสนอว่าโครงการความร่วมมือบางโครงการ อาจให้ศูนย์ ASEAN Japan Centre เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

คณะทำงานเฉพาะกิจตระหนักถึงความไม่สมดุลของจำนวนนักท่องเที่ยวของไทยที่ไปญี่ปุ่นและของญี่ปุ่นที่มาไทย (ในปี พ.ศ. 2545 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปญี่ปุ่นจำนวน 73,000 คน ในขณะที่ชาวญี่ปุ่นมาไทย 1.2 ล้านคน) ทั้งนี้ประเทศไทยได้ให้ความเห็นว่า แนวทางที่จะเพิ่มความสมดุลมากขึ้น คือการอำนวยความสะดวกในขั้นตอนการเข้าและพำนักรออาศัยในญี่ปุ่น

(17) อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

SMEs เป็นรากฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจและเป็นตัวกระตุ้นระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลที่ฉับไว แต่ SMEs ประสบปัญหาด้านการตลาด

การรับเทคโนโลยี บุคลากร และเงินทุน ซึ่งเห็นได้จากวิกฤตการณ์การเงินของเอเชียที่ผ่านมา ความร่วมมือด้าน SMEs จะเป็นรากฐานสำคัญของความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม ดังจะเห็นได้จาก Automotive Technology Building Program การจัดตั้งสำนักงานส่งเสริม-อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม และการประกาศใช้ SMEs Promotion Act เป็นต้น

คณะทำงานเฉพาะกิจเสนอให้ ญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือต่อไปทางด้านเทคนิค และการส่งผู้เชี่ยวชาญทาง SMEs มาช่วยฝึกอบรมด้านเทคนิคให้กับผู้เชี่ยวชาญไทย พร้อมทั้งเสนอว่า ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมอิสระ ในขณะที่ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอว่า ควรมีการพิจารณาต่อไปถึงโครงสร้างของคณะกรรมการร่วม

(18) การส่งเสริมการค้าและการลงทุน

ญี่ปุ่นยื่นข้อเสนอส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการประกันการค้า และการลงทุน โดยผ่านการประสานงานร่วมกัน ของตัวแทนผู้ค้าประกันในทั้งสองประเทศ ตัวแทน-ประกันจะแลกเปลี่ยนข่าวสาร ประสบการณ์ และพัฒนานวัตกรรมโดยการฝึกอบรม ทั้งสองฝ่ายมีความสนใจตรงกันในการส่งเสริมโครงการพำนักระยะยาว (Long-stay Program) และญี่ปุ่นยังย้ำว่า ไทยควรพัฒนาระบบ One-stop Service

(19) ความร่วมมือทางด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง

ในเรื่องของมาตรฐาน ความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures--SPS) โดยไทยชี้แจงว่า ไม่ควรให้มาตรฐานเหล่านี้มาเป็นอุปสรรคในการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย และควรมีความร่วมมือช่วยเหลือกันทางด้านเทคนิคการใช้มาตรฐาน SPS ญี่ปุ่นเห็นว่า ผลการตรวจสอบโดยใช้มาตรฐาน SPS อ้างอิงมาจากหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การพยายามลดมาตรฐานการตรวจสอบเพื่อผลประโยชน์ในการเพิ่มผลประโยชน์ทาง

การเกษตรจึงไม่ควรทำ จะมีการกำหนดสาขาและแนวทางการร่วมมืออย่างละเอียดใน
ขั้นต่อไป

(20) การปรับปรุงบรรยากาศทางธุรกิจ

ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอประเด็นเพื่อพิจารณาในการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม และเกื้อหนุนการ-
ดำเนินการทางธุรกิจดังนี้

- เสริมสร้างความโปร่งใสและความมั่นคงต่อสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ รวมถึงขั้นตอน
ธุรกิจ กฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอนทางศาล
- การลดขั้นตอนเพื่อการดำเนินการทางธุรกิจ
- การสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางธุรกิจ

ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอให้มีการหารือเรื่องกระบวนการ ซึ่งจะเป็ช่องทางในการช่วยเหลือ
และแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่นักธุรกิจประสบ ทางฝ่ายไทยเห็นด้วยกับข้อเสนอของญี่ปุ่น เพราะ
โครงสร้างนี้จะช่วยแก้ปัญหานักธุรกิจไทยที่ไปดำเนินการในญี่ปุ่น

(21) กระบวนการหลีกเลี่ยงข้อพิพาท และการระงับข้อพิพาท

คณะทำงานตระหนักว่า JTEPA ควรมีกระบวนการหารือในกรณีที่ทั้งสองฝ่ายมีทำที่
ที่ต่างกันเกี่ยวกับการตีความทางกฎหมายและการนำไปใช้ปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม
ถ้ากระบวนการหารือไม่สามารถยุติข้อพิพาทได้ ก็ให้จัดตั้งกระบวนการระงับข้อพิพาท ทั้งนี้
คณะทำงานเฉพาะกิจได้ศึกษากระบวนการหารือและระงับข้อพิพาทใน JTEPA เพื่อเป็น
พื้นฐานในการสร้างกระบวนการระงับข้อพิพาทใน JTEPA

